

Sygn. akt III CSK 41/15

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski

w sprawie z powództwa B. O.
przeciwko S. K. i L. K.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 22 maja 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 30 maja 2014 r., sygn. akt I ACa 111/14,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; zasądza
od pozwanych na rzecz powódki 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł
kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania jeżeli: w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Instytucja przedsądu, jak wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, jest zgodna z normami konstytucyjnymi, a także z zaleceniami Rady Europy zezwalającymi na wprowadzenie środków eliminujących dostęp do sądu najwyższego szczebla. Skarga kasacyjna służy od prawomocnego orzeczenia, ma ograniczony zasięg, a jej podstawowym celem jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i twórczy wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa.

Choć skarżący odwołali się do występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, oraz wskazali na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, to nie występują te przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Stosownie do ugruntowanego stanowiska Sądu Najwyższego, istotnym zagadnieniem prawnym jest taki problem jurydyczny, który ma znaczenie dla rozwoju prawa lub stanowi precedens dla rozstrzygnięcia podobnych spraw (por. postanowienie SN z dnia 7 stycznia 2005 r., I CZ 183/04 niepublikowane). Powołanie się przez skarżącego na istnienie takiego zagadnienia wymaga jego sformułowania oraz przedstawienia argumentacji jurydycznej uzasadniającej tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało. Skarżący powinien też wykazać, że ma ono ważne znaczenie dla rozpoznania lub rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z dnia 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, niepublikowane oraz z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OCNP 2006, nr 15 - 16, poz. 243). Ponadto prawidłowo wyartykułowane zagadnienie musi

być sformułowane ogólnie w tym sensie, że nie może chodzić w nim o sposób rozstrzygnięcia sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2004 r., II CZ 94/04, niepublikowane).

Skarżący sformułowane zagadnienie prawne sprowadza do oceny skutków jednego z zapisów umowy przedwstępnej w zakresie dotyczącym zabezpieczenia wykonania umowy oraz możliwości potrącenia świadczenia wzajemnego w trybie art. 499 k.c. tytułem zastrzeżonej kary umownej.

Przewidziane w art. 499 k.c. oświadczenie o potrąceniu ma charakter konstytutywny, bez niego - mimo spełnienia ustawowych przesłanek potrącenia (art. 498 § 1 k.c.) - nie dojdzie do wzajemnego umorzenia wierzytelności. Oświadczenie to staje się skuteczne dopiero z chwilą, gdy doszło do wierzyciela wzajemnego w taki sposób, że mógł się on zapoznać z jego treścią (art. 61 k.c.).

Zaskarżone skargą kasacyjną orzeczenie oczywiście narusza prawo, gdy jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, albo zostało wydane w wyniku błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest w sposób pewny i niewątpliwy z góry widoczne dla prawnika, bez potrzeby głębszej analizy jurejcznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2003 r., I PKN 341/2001 OSNP 2004, nr 6, poz. 100).

Skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona, albowiem zaskarżone orzeczenie nie narusza prawa w wyżej wskazanym znaczeniu.

Potrącenie jest czynnością materialnoprawną; dokonuje się przez oświadczenie złożone drugiej stronie i wywołuje skutek w postaci wzajemnego umorzenia się wierzytelności do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c., art. 499 k.c.). W razie podniesienia w procesie zarzutu potrącenia, podlega on badaniu pod kątem istnienia przesłanek z art. 498 § 1 k.c. Oświadczenie dla swej ważności nie wymaga określonej formy, może być złożone w postaci pisma procesowego z tym, że musi pochodzić od uprawnionej strony i wyrażać wolę ukształtowania stosunków prawnych w sposób przewidziany w art. 498 § 2 k.c.

Tym samym, poza złożeniem oświadczenia o potrąceniu drugiej stronie, pozwany powinien zindywidualizować swoją wierzytelność, skonkretyzować jej zakres przedstawiony do potrącenia z wierzytelnością powoda, wskazać przesłanki

jej powstania, wymagalność i wysokość oraz dowody w celu ich wykazania. W przedmiotowej sprawie wierzytelność z tytułu zastrzeżonej kary umownej nie była przedmiotem formalnie zgłoszonego zarzutu potrącenia. Analiza akt sprawy nie pozwala na przyjęcie, że strona pozwana złożyła oświadczenie o potrąceniu, które mogłoby, spełniając kumulatywnie wszystkie wskazane wyżej cechy, być potraktowane jako prowadzące do potrącenia i wywołania skutku materialnoprawnego określonego we wskazanym wyżej przepisie kodeksu cywilnego.

Niezależnie jednak od tych uwag dotyczących trybu zgłoszenia zarzutu potrącenia skarżący zdaje się pomijać, iż Sąd Apelacyjny ostatecznie przyjął, że zachowania obu stron wskazują na to, że doszło do zgodnego rozwiązania przez nich umowy, a tym samym, jak konsekwentnie też sąd uznał, przewidziane w jej § 6 uprawnienie do zatrzymania przez pozwanych wpłaconej przez powódkę należności na konto umowy w kwocie 288.047,00 zł w ogóle nie wchodzi w rachubę.

Ponadto część wskazanych w skardze kasacyjnej zarzutów dotyczący ustaleń faktycznych i oceny dowodów dokonanych przez Sąd Apelacyjny; tymczasem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Sąd Najwyższy jest związany dokonanymi przez Sądy *meriti* ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.)

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz powódki, która wniosła odpowiedź na skargę kasacyjną, orzeczono na podstawie art. 98 i art. 99 w zw. z art. 108 i art. 398²¹ k.p.c.